

utvivlsomt nok bag ved Troen paa dette Middel, og dette dokumenterede Tilfælde har sin særlige Interesse, fordi H. F. Feilberg i sin store Afhandling: *Levende begravet i Aarbøger for Dansk Kulturhistorie 1892* meddeler, at han ikke herhjemme har truffet paa levende begravede Heste.

I uhyggelig Klarhed træder Offertanken dog frem i de talrige Beretninger fra Jordens mest forskellige Egne om levende indemurede eller begravede Mennesker, især smaa Børn, og vi har ogsaa et dokumenteret Tilfælde her til Lands. 1604, 7. August, tilskrev Kristian IV Lensmanden paa Lundesnæs, at den Kvinde, som havde begravet et af sine Børn levende i Jorden og derfor var dømt til Stejle og Hjul, skulde henrettes med Sværdet, og af et Kongebrev af 11. Februar s. A. fremgaar det, at Misgerningen var sket i den sidste farlige Pestilens (1603), saa der kan ikke være Tvivl om, hvad den Begravelse skulde hjælpe imod¹⁾.

Hvad der forefaldt ved Juletid 1842 i Saaby, havde saaledes gode Rødder i Fortiden, men op mod det 19. Aarhundredes Midte at møde et saa barbarisk Udslag af Fortids Overtro turde dog være usædvanligt. Ganske vist var Anstifteren en gammel, enfoldig Enke, men det maa dog erindres, at der ikke foreligger noget som helst Vidnesbyrd om, at hendes Ordre har mødt Modsigelse hverken fra Sønnerne eller Husmændene, hvilket ubestrideligt tyder paa, at baade de og rimeligvis mange flere endnu den Gang havde Tro til slige Midler.

III. En Kakkellovnsudlejer.

Af H a n s K n u d s e n.

At Kakkellovne i Fortiden henregnedes til Løspøret, naar et Boes Værdier skulde opgøres, vil være enhver bekendt, der har beskæftiget sig med ældre Tidens Skiftevesen, ligesom vel ogsaa adskillige har gjort den Iagttagelse, at Kakkellov-

¹⁾ Kancelliets Brevbøger anførte Datoer. Jeg skylder Postmester C. Klitgaard Tak for Henvisningen hertil m. m.

ovnene i Huset undertiden ikke tilhørte Boet, men kun var udlejede til Brug for Beboerne af andre, men at der kunde være Mennesker, der i stor Stil optraadte som Kakkelovns-ejere og havde anbragt en Del af deres Formue i udlejede Kakkelovne, turde dog være et ret ukendt Fænomen.

Noget saadant ses at forekomme i Kolding i 18. Aarhundrede. Byens Auktionsdokumenter udviser ret hyppigt Auktioner over Kakkelovne, dog som Regel ret faa paa samme Haand, men 1793, 7. November, holdtes der Auktion i Sadelmagermester Lunds og afdøde Hustru Abel Kirstine Hielms Bo, og ved den Lejlighed solgtes 40 Kakkelovne, af hvilke de 19 stod i forskellige Huse i Byen og Resten hos Folk i Omegnen lige ned til Kristiansfeld. Auktionen indbragte i alt 331 Rdlr. 1 Mk. 1 Sk., og gaaende ud fra moderne Forudsætninger skulde man tro, at Lejerne nu vilde have benyttet Lejligheden til at blive Selvejere af de Kakkelovne, der stod i deres egne Stuer, men saaledes gik det ingenlunde. Kun Prokurator Nellemann og Johan Raun købte de Bilæggere, de havde i Brug, mens Resten gik over paa andre Hænder. Lund sikrede sig selv igen de 12, Johan Evaldt købte 5, mens Resten fordeltes paa 17 forskellige Købere.

Der var baade gammeldags Bilæggere og moderne Vindovne mellem de solgte, dog var de første allerede i Minoritet, kun 16 mod 24, og indbragte gennemsnitlig 6 Rdlr. eller lidt over det halve af, hvad Vindovnene solgtes for. Dyrest blev en toetages Kakkelovn hos Hr. Jens Poulsen i Ødis, den kostede 21 Rdlr. 1 Mk., mens en Vindovn med Bagerovn og tvende Laager gik for kun 11 Rdlr.

Til Belysning af disse Priser skal blot tilføjes, at i Vejle Amt kostede en Td. Rug i samme Aar 3 Rdlr. 32 Sk.